

ŠKOLA V MÚZEU – pre stredné školy – 2018/2019

CENNÍK: 0,50 eur/ žiaka - na jednu tému programu. Je možnosť spájať niekoľko tém za sebou (realizovať aj celodenný program). Prijímame aj kultúrne poukazy.

KDE: Krajské múzeum v Prešove – študijný priestor, konkrétna expozícia, či exteriér múzea.

AKO DLHO: 45 minút. Je možnosť prispôbiť dĺžku vyučovacích tém individuálne po dohode.

KEDY: Vzdelávacie programy sa realizujú: **každý druhý týždeň streda a štvrtok** (november – apríl), **každý deň** (v ostatných mesiacoch). **Hodinu je potrebné nahlásiť min. 5 dní vopred!**

KONTAKT: Krajské múzeum v Prešove – Hlavná 86, Prešov. krajskemuzeumpo@gmail.com, tel. 051/7734708, kontaktná osoba: PhDr. Viera Kačmaríková – múzejná pedagogička

Historické témy

- 1. Historický prameň ako výpoveď minulosti.** Čo je historický prameň, delenie. Ukážka – listina, pečať, mapa, veduta, fotografia, pohľadnica. Navrhujeme vlastnú pečať so znakom toho, čo nás charakterizuje.
- 2. Stredoveké mesto Prešov.** Slobodné kráľovské mesto Prešov. Čo robilo mesto mestom. Mestské výsady a práva v Prešove. Aké práva by si mestu v minulosti udelil ty?
- 3. Prešovské krvavé jatky.** Prešov vo víre stavovských povstaní (ukážku Caraffov meč). Rákociho palác, podľa koho je pomenovaný, ako je jeho rodina spojená s protihabsburskými povstaniami.
- 4. Holokaust na Slovensku.** Problematika s dôrazom na mesto Prešov. Priebeh riešenia židovskej otázky od arizácie po deportácie. Priblížiť podľa veku aj nižším triedam.
- 5. 1. svetová vojna a svedectvo vojnových cintorínov.** Vojna na fronte dnešného Slovenska. Vojnové cintoríny – ako svedectvo na vojnu. Panelová výstava – fotografie, ukážka palných, strelných zbraní.
- 6. Augustové udalosti 1968 v Prešove.** Vstup okupačných vojsk do Prešova a reakcie obyvateľov.
- 7. Múzeum – jeho úloha a poslanie.** Čím prechádza zbierkový predmet pokiaľ sa dostane do vitríny? Ukážky. Diskusia: Čo patrí do múzea a čo na smetisko?
- 8. Oheň ako civilizačný faktor.** História ľudstva ovplyvnená ohňom, teplo, strava, remeslá súvisiace s ohňom, vplyv na architektúru, urbanizmus.
- 9. Samaritáni – predchodcovia záchranárov.** Počiatky samaritánstva a Červeného kríža pod vplyvom vojen, samaritáni – súčasť hasičských zborov.
- 10. Dobrovoľný hasičský zbor v Prešove, prvý na Slovensku.** História vzniku dobrovoľných hasičských zborov ovplyvnená priemyselnou revolúciou, zánikom cechov a ničivými požiarmi. Ukážky zo zakladajúcej listiny Ohňohasiaceho a záchranného útvaru v Prešove – 1847 a z dobových požiarnych štatútov mesta.
- 11. Ničivé požiare v histórii Prešova.** Dobové záznamy o priebehu a následkoch požiarov v Prešove, zmeny požiarnych štatútov v preventívnych opatreniach a organizovaní hasičstva.
- 12. História a tradícia chovu koní v Prešove.** Štátny žrebčinec v Prešove – 1859, chov vzácných plemien pre vojsko, poľnohospodárstvo i športové využitie.

Umelecko-historické témy

- 13. Svet pravekých kameňov.** O umení a kultúre ľudí z mladšej doby kamennej a pohanských tradíciách. Jedinečné fotografické ilustrácie megalitických pamiatok z celej Európy i zo Slovenska. *Tvorivá práca* – skús vytvoriť (nakresliť),

namaľovať) zobrazenie pravekého božstva či bohov starých Slovanov.

14. Štyristo rokov gotiky. Najdlhšie trvajúce slohové obdobie. Charakteristika architektúry, sochárstva, maliarstva. Gotické krídlové oltáre. Fotografické ukážky diel z Európy, zo Slovenska i zo Šariša. *Tvorivá práca* – vytvor model gotického kostola, hradu alebo oltára (výber materiálu neobmedzený).

15. Dve storočia baroka. Nádhera barokových chrámov a palácov. Majstri barokového maliarstva a sochárstva. Jedinečná fotodokumentácia príkladov z Európy i zo Slovenska. *Tvorivá práca* – krížovky s tajničkami.

16. Základy moderného umenia. Vývoj moderného umenia v 19. a 20. storočí od impresionizmu po surrealizmus. Bohatá obrazová dokumentácia. Ako vnímať moderné a súčasné umenie? *Tvorivá práca* – vytvor si surrealistickú kompozíciu (kresba, maľba, koláž...).

Literárne témy

17. Starý literárny Prešov. Prierez literárnej činnosti a pôsobenie známych dejateľov v Prešove – J. Záborský, P. O. Hviezdoslav, J. Jesenský, J. Gregor Tajovský i E. Štúr. Zaujímavosti, literárne časopisy, noviny a i. Čítame dobový dokument, určujeme pravopis.

18. Jonáš Záborský. Jeho postavenie v literatúre, osobnostné rysy a pôsobenie na východnom Slovensku (ukážky: osobná korešpondencia, biblia J. Záborského). Čítame jeho rukopis.

19. Pavol Országh Hviezdoslav. Jeho štúdium a pôsobenie v Prešove. Charakterové rysy, životná dilema.

20. Velikáni slovenskej literatúry v Prešove na prelome 19. a 20. storočia. Literárny život na východnom Slovensku na prelome storočí. J. Jesenský, J. Gregor Tajovský a ich činnosť v Prešove.

21. Mať svoje nárečie nie je hanba. Šariština a jej úloha v národnostnom hnutí. Čítanie v šarištine (dobové noviny) a jej znaky.

Etnografické témy

22. 70 sukien mala... Ľudový odev a odievanie. Predstavíme si kroje zo Šariša, porozprávame sa, akú funkciu a špecifiká mal v minulosti ľudový odev. Ukážeme si jednotlivé krojové súčiastky a záujemcovia si môžu kroj aj vyskúšať.

23. Tajomstvo paličkovanej čipky. Porozprávame sa o solnobanskom čipkárstve ako o jednom z mála doteraz živých remesiel. Predstavíme si vznik a rozvoj tohto remesla, charakteristické vzory, farby a techniky. Spojené s *tvorivou dielňou*: vyskúšame si základné techniky paličkovania.

24. Život na salaši. Tradičné bačovstvo na Šariši. Priblížime si spôsob života nášho tradičného salaša s jeho obyvateľmi. Predstavíme ujka Lazoríka z Krivian ako nositeľa bačovskej kultúry. Ukážeme si unikátny hudobný nástroj – gajdicu a archaický ľudový tanec – ovčí zdich. Lekcia zahŕňa audiovizuálne ukážky.

25. Vo zvykoch a obyčajoch. Cez zvyky kalendárneho a rodinného cyklu si priblížime život na Šariši v minulosti. Porozprávame si, čo nesmeli chýbať na veľkonočnom stole, či ako sa kedysi svadbovalo. Sprevádzať nás pri tom budú múdrosti ujka Lazoríka z Krivian.

26. Čo rozprávajú staré remeslá. Porozprávame sa o tradičných remeslách. Aký bol život remeselníkov v mestách aj dedinách a akými remeslami sa zaoberali: hrnčiarstvo, klobučníctvo, hrebenárstvo, kováčstvo, obuvníctvo a iné.